

(Fremsat 13/10 88).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Ministeren har fuldstændig ret, at nu er fredeligheden overstået.

Når ministeren ønsker at ændre på arbejdsløshedsdagpengeområdet og på den baggrund siger, at det er af økonomiske grunde osv., så tror vi ikke på, at regeringen har et reelt ønske om at gennemføre disse ting. Så havde ministeren lagt op til forhandlinger på det her område på en helt anderledes måde, således at der måske kunne have været gennemført nogle besparelser på området. Men ministeren er udmærket klar over det.

Lad os tage det adfærdsregulerende. Ministeren foreslår, at der skal indføres en 2. karensgang for arbejdstagerne, således at de ledige kommer til at betale for 2. ledighedsdag. Det skal være en adfærdsregulerende foranstaltning, som skal supplere den adfærdsregulerende foranstaltning, den borgerlige regering indførte i 1982, nemlig at folk på supplerende dagpenge skulle have dimittendsatsen for resten af den uge, hvor de blev ledige.

Hvad adfærdsregulerende har der været i det? Der har naturligvis ikke været noget, fordi det ikke er lønmodtagerne selv, der bestemmer, hvornår de vil afskediges. Det er ikke lønmodtagerne, der kan forlade deres arbejdsplads, når det passer dem. Sådan er den lov, ministeren administrerer, ikke.

Derfor er det her kun et besparelsesforslag, hvor man forsøger at dække sig ind under, at det skulle være adfærdsregulerende. Der er intet adfærdsregulerende i det. Det vil betyde, at ledige på en række områder nu ikke alene rammes af, at det er dimittendsatsen, der udbetales, men oven i de godt 500 kr., som man kan miste om ugen ved dimittendsatsen, nu skal miste 389 kr. om ugen. Jeg synes, det er for groft, hr. minister!

Det afgørende i det her lovforslag er præcis det modsatte af det, der lå i det forslag, vi behandlede før, nemlig L 55, hvor man forsøgte at undgå at gøre folk til sociale klienter ved at prøve at give dem muligheder i arbejdsmarkedssystemet. Det, der ligger i dette lovforslag, er for alt i verden at gøre folk til sociale klienter.

Blandt ministerens øvrige forslag er at indføre et arbejdskrav på 26 uger for nyuddannede. Jeg vil godt bede ministeren overveje, om ministeren har gennemtænkt det her i forhold til den aftale, der er indgået omkring L 55, hvor det jo er en forudsætning, at nyuddannede, når de har taget 18 måneders arbejde – eller 18 måneders uddannelse – kan overgå direkte til dimittendsatsen. Jeg vil godt bede ministeren om at overveje det nøje. Vi føler, at det ligger betænkelig tæt på de aftaler, der er indgået.

Det samme gælder gebyret for optagelsen i en a-kasse. Det må vel være kontingent, vi her taler om, hr. minister. Jeg vil godt bede ministeren overveje, hvad det er, ministeren er i gang med her. Vi synes ikke om, at vi skal til at behandle de sager på den måde.

Vi har så et forslag, som er ungdomsfjendsk, som vil jage samtlige unge, hvad enten det er faguddannede eller ikkefaguddannede over på bistandskontorerne – samtlige! Med det, der indføres for unge mennesker, der skulle have mulighed for at gå i gang med en uddannelse, ligger der nu selvfølgelig en overvejelse for de unge, om de har økonomiske muligheder for at overleve efter deres uddannelse, og om de i det hele taget skal gå i gang med den. Jeg synes, ministeren skulle overveje, om ikke de danske unge skulle have en bedre chance end det, der er lagt op til ved ministeren her.

Vedrørende bortfald af retten til supplerende dagpenge for deltidsforsikrede vil jeg sige til ministeren, at det, ministeren har foreslået her, efter Socialdemokratiets opfattelse er ualmindelig kluntet. Ministeren ved, at det vil ødelægge stort set hele kvindearbejdsmarkedet. For hvad er realiteterne? Realiteterne er, at de offentlige arbejdsgivere har splittet arbejdsmarkedet op, således at det er næsten umuligt for kvinder, der har behov for 8 timers arbejde, at få det. De skal i hvert fald stykke deres arbejdsdag sammen, således at de har to eller tre arbejdspladser, og det bliver umuligt med det her forslag. Kvinderne bliver ligesom de unge bistandsklienter. Vi synes, ministeren skulle have overvejet de her forslag. Vi synes, ministeren skulle have kigget på nogle af Bonnerup Nielsen-Udvalgets løsninger i stedet for at komme med løsninger af den her karakter, som vi er overbevist om kun vil skabe ballade. De reaktioner, der har været fra en samlet fagbevægelse i dag i bladene, viser også det. Vi synes, det er

[Kaj Poulsen]

uklogt af ministeren. Vi synes, det er uklogt af regeringen i en tid, hvor der er behov for samarbejde i Danmark for at klare vore problemer, at skabe konfrontationer af den karakter, som ministeren har lagt op til her.

Pia Christmas-Møller (KF):

Langt de fleste ved det godt, både inden for disse mure og også uden for: Vælgerne ved, og vi ved, at skatteskruen hverken kan eller må strammes mere, tværtimod er målet på lang sigt at løse skruen, hvor den strammer mest. Vælgerne ved, og vi ved, at det er galmandsværk at låne os til et overforbrug ved hjælp af gældsætning, sådan som det blev gjort i 1970'erne. Endelig ved både vælgerne og vi, at der skal spares betydeligt bare for at bevare de senere års balance på statsbudgettet.

I den konservative folketingsgruppe lægger vi overordentlig stor vægt på, at denne fælles viden bliver omsat til handling, og vigtigst, at den bliver omsat til konkrete resultater. Ikke mindst de seneste prognoser for udviklingen i de offentlige udgifter i 1989 demonstrerer situationens alvor. Selv med finanslovsforslagets budgetforbedringer og besparelser er det en opgave at undgå skattestigninger.

Den konservative folketingsgruppe betragter derfor finanslovsforslagets sparemål som et absolut minimum. Når udgifterne til arbejdsløshedsdagpengene udgør 11 pct. af statsbudgettet for 1989, vel at mærke iberegnet dette spareforslag, siger det vel sig selv, at det er afgørende, at sparemålet også på arbejdsministerens område må gennemføres.

Vi lægger stor vægt på, at de konkrete spareforslag bygger på følgende tre grundprincipper:

For det første sættes der ind dér, hvor det nuværende system har utilsigtede virkninger, så ressourcerne udnyttes mere målrettet og misbrugsmulighederne begrænses mest muligt. For det andet styrkes dagpengesystemets forbindelse til arbejdsmarkedet. Endelig for det tredje sikres sammenhængen i regelsættet.

Vi mener, at forslagets seks spareelementer lever op til de principper. Forslaget om, at der ikke længere skal udbetales dagpenge på den anden ledighedsdag, skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag om, at arbejdsgiveren skal godtgøre den første ledige dag. Ud over sparehensynet er ideen at motive-

re såvel arbejdsgivere som arbejdstagere til at nedbringe omfanget af korttidsledigheden, og det kan lade sig gøre.

Forslaget om tidsbegrænsning af udbetaling af de supplerende dagpenge skal ud over sparehensynet begrænse de misbrugsmuligheder, der i dag er til stede for personer, der finder sig fuldt til rette med et deltidsjob, og som under ingen omstændigheder ønsker at gå på fuld tid, men samtidig hæver supplerende dagpenge.

I dag kan 6½ times arbejde ugentlig oprettholde en fuldtidsforsikrets ret til supplerende dagpenge helt frem til og med det fyldte 67. år. Den eneste betingelse er, at man har en arbejdsgiver, der er villig til at underskrive en frigørelsesattest.

Efter forslaget vil supplerende dagpenge maksimalt kunne udbetales i 52 uger. Herefter kan supplerende dagpenge først udbetales på ny, efter at den ledige har haft arbejde svarende til 3 måneders fuldtidsbeskæftigelse inden for de seneste 12 måneder.

De gammeldags og stive faggrænser skal af mange grunde nedbrydes. En af de vigtigere grunde er hensynet til de ledige. Netop de stive faggrænser kan undertiden blokere for, at en arbejdsgiver kan tilbyde en deltidsansat fuldtidsbeskæftigelse bestående af forskellige arbejdsopgaver. Derfor vil jeg gerne benytte også denne lejlighed til at appellere til arbejdsmarkedets parter om at opløse faggrænserne og dermed bidrage til et mere fleksibelt arbejdsmarked.

Ofte sammenligner vi os med Sverige. I forbindelse med forslaget om tidsbegrænsning af de supplerende dagpenge er det derfor værd at notere, at man sidste år i Sverige har indlagt en begrænsning på 150 dage for udbetaling af supplerende dagpenge. I Sverige har man altså allerede en væsentlig strammere lovgivning end den, KVR-regeringen her lægger op til.

Forslaget om forlængelse af ventetiden for ret til dagpenge fra 12 til 18 måneder har ud over sparesigtet det mål at sikre en stærkere forbindelse mellem dagpengesystemet og arbejdsmarkedet.

Indførelsen af 26 ugers arbejdskravet for nyuddannede har til formål at sikre, at også denne gruppes ret til dagpenge gøres betinget af en reel tilknytning til arbejdsmarkedet. Derudover sikres der en større sammenhæng i systemet, idet ufaglærte og nyuddannede herved

[Pia Christmas-Møller]

stilles over for det samme arbejdskrav og mere ensartede vilkår ved beregning af dagpengesatsen.

Vedrørende bortfaldet af de supplerende dagpenge til deltidsforsikrede kan jeg sige, at der her er tale om en væsentlig forenkling af regelsættet, og om optagelsesgebyret kan jeg sige, at der er tale om en mild form for brugerbetaling.

Samlet kan det konkluderes, at de helt nødvendige sparemaal har fundet konkrete former med dette forslag, som sikrer et sammenhængende dagpengesystem, der stadig er blandt verdens bedste. I betragtning af, at dagpengesystemet principielt er en forsikringsordning, er det måske samtidig værd at hæfte sig ved, at der fortsat er tale om en særdeles favorabel præmie i forhold til det, forsikringen dækker.

Jeg anbefaler på den konservative gruppes vegne forslaget til velvillig behandling i udvalget.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Man bliver jo næsten rørt til tårer, når man i indledningen af et sådant indlæg får at vide, at »vælgerne og vi ved«.

Mon vælgerne og vi ved, at når dette forslag behandles, er det for fem af de seks punkter de svageste på arbejdsmarkedet, som vælgerne og vi ved nu skal straffes?

Det er indførelse af arbejdskrav på 26 uger for en nyuddannet. Det er de unge mennesker, der skal gøres til sociale tilfælde, sådan at socialministeren kan sætte dem til et eller andet stykke arbejde, som ministeren endnu ikke ved hvad skal være.

Tidsbegrænsning af retten til supplerende dagpenge går ud over kvinderne. Det er kvindearbejdsmarkedet og ikke andet, der bliver ødelagt. Kvinderne gøres til sociale klienter. Bortfalder retten til supplerende dagpenge, er det igen en svag gruppe, atter kvindearbejdsmarkedet. Gebyr for optagelse i en a-kasse rammer de unge, der skal ind i en a-kasse. Det er altså de unge og kvinderne, der skal holde for, fordi vi og vælgerne godt ved, at der skal spares.

Samtidig udtrykte statsministeren det smukt i tv den aften, vi havde haft åbningsdebatten, ved at sige, at det er nødvendigt, at vi letter formueskatten for folk med beskedne formuer på

1-3 mio. kroner. Jeg er overbevist om, at de vælgere og I, der ved det her, ikke aner noget om solidaritet og om de problemer, det danske samfund og det danske arbejdsmarked har.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er fantastisk at høre hr. Kaj Poulsen udråbe de nyuddannede som en af de svageste grupper her i landet. De nyuddannede har i øjeblikket særdeles favorable vilkår for optagelse og opnåelse af dagpengere i arbejdsløshedsforsikringssystemet, vilkår, der adskiller sig markant fra de vilkår, som gælder for ufaglærte. Den gruppe unge, som aldrig har fået en uddannelse, skal nemlig ikke alene have 26 ugers arbejde, men også have været medlem af en arbejdsløshedskasse i et år efter de nugældende regler. Jeg kan ikke se, at der her er tale om et asocialt forslag, bestemt ikke.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, det er nødvendigt at komme med en nyhed til fru Pia Christmas-Møller her fra Folketingets talerstol, hvis ikke det er gået op for Det Konservative Folkeparti: ungdomsarbejdsløsheden stiger katastrofalt i øjeblikket, så de unge er en svag gruppe på arbejdsmarkedet – hvad de i øvrigt har været i flere år – fordi man har fjernet den aktive indsats, der har været tidligere med ungdomsgaranti-, jobskabelseslov osv. Der er ingen muligheder for dem. Vi kan kun straffe dem. Jeg kan forstå, at når de unge nu er ude at hænge, når de ikke har mulighed for at få arbejde, så skal de altså kunne bevise, at de tilhører arbejdsmarkedet, selv hvis de har deltaget i en erhvervsuddannelse, hvori der normalt indgår praktik, hvor man går på arbejdspladser i flere år. Og for at det så skal virke rimeligt, så skal de, der ikke tager en uddannelse, også have forlænget deres ventetid som bistandsklienter. Jeg synes ikke, det hænger sammen.

Problemerne med de unge og kvinderne vokser og vokser, og man løser ingen problemer ved at blive ved med at skære ned for de grupper, som er svagest stillet, samtidig med at man løser for de bedst stillede i samfundet. Det er de sammenhænge, vælgerne og vi ved er forkerte.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det kan være, at jeg skal bidrage med en nyhed til hr. Kaj Poulsen. Næste punkt på Folketingets dagsorden er 1. behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. Det er en fortsættelse af nogle aktiviteter, vi har haft målrettet mod ungdomsarbejdsløsheden.

Det passer ganske enkelt ikke, når hr. Kaj Poulsen påstår, at der ikke bliver gjort noget for at sikre, at de unge kommer ind på arbejdsmarkedet.

Jeg kan stadig væk ikke føle mig overbevist om, at de unge, der har modtaget en uddannelse stærkt finansieret fra samfundets side, skulle stå svagere end de unge, som ikke har modtaget en uddannelse, og at de på den baggrund skulle have en fortrinsstilling i arbejdsløshedssystemet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Den sidste ordveksling her endte så med, at fordi nogle andre har det rigtig dårligt, så er der altså nogle, som i øjeblikket har det lidt bedre, som skal have det slemt. Det er den form for logisk tænkning, der åbenbart er hos fru Pia Christmas-Møller i øjeblikket. Jeg kan godt forstå, man bliver forvirret, når man skal forsvare det her makværk.

Må jeg ikke have lov til at sige: At holde den slags rørende taler om, at man skal skære ned for ledige, for unge ledige, for restgruppen, når man sidder med i en regering, som i øjeblikket sidder og forhandler om at lette formuebeskatningen i det her land, det er simpelt hen for galt. Det er simpelt hen for galt, at man vil være bekendt at stå og holde den slags taler.

Nu er jagten på de arbejdsløse nemlig gået ind for alvor. Og det er en rigtig grov fase, man er gået ind i her med det her forslag. Hele argumentationen bygger på latent mistro til de ledige, og det er simpelt hen horribelt.

Sandheden er, at der ikke er arbejde at få. Ledigheden stiger, og den stiger stærkt for tiden, og i al sin enkle visdom hvad gør man så? Ja, så bruger man igen skytset mod de ledige. Man kan snakke regelforenklinger og administrationslettelser lige så tosset, man vil. Sandheden er, at det er bedøvende ligegyldigt med den slags, i det øjeblik man skal spare penge. Så kan man hælde den ene nye bureaukratiske regel

efter den anden oven i hovedet på de arme mennesker, der skal sidde og administrere det her system. Det er simpelt hen for groft.

Der argumenteres med, at der ønskes en adfærdsændring. Jeg har talt om, hvilken adfærdsændring jeg kunne forestille mig. Det var, at man ikke skar ned for de arbejdsløse og opgav at give lettelser i formueskatten. Det ville være en rimelig adfærd. Men hvad er den logiske sammenhæng med at lave adfærdsændringer i det her forslag? Det er efter regeringens mening, at nu lader man arbejdsgiverne betale den første dags arbejdsløshed. Man indfører en karenssdag, for at de ikke skal kunne korttidsparkere folk i dagpengesystemet. Og så siger man: Så må vi også have en adfærdsændring fra den anden side. Som om den anden side kan komme og sige: Jeg vil ikke på arbejde i morgen. Jeg vil have en arbejdsløshedssdag. Jamen sådan er virkeligheden jo slet ikke. Det kan man ikke.

Der har tidligere i dag været talt om, at man skal lytte til praktikerne uden for huset her. Jamen så gå dog ud og lyt til dem! Klaveret spiller ikke sådan, at arbejdsløse bare kan sige: I morgen vil jeg ikke gå på arbejde. Og derfor skal de så selv betale de fridage, de vil tage sig. Sådan er det ikke.

Det her er et frontalangreb. Jeg har tidligere i år, da vi fik fremlagt tankerne allerede i april måned, sagt, at det her er et håndkantslag mod de arbejdsløse. Det er uværdigt for en arbejdsminister, som i andre sammenhænge forsøger at lave sit arbejde nogenlunde fornuftigt. Det er uværdige forslag, der er kommet ud af det. Det er ungdommen, det rammer. Det er restgruppen, det rammer.

Det rammer de nyuddannede, som om de ikke netop har bevist frem for nogen, at de står til rådighed for arbejdsmarkedet. De er lige blevet færdig med en lang uddannelse, de vil gerne, og hvad gør man så? Så siger man: Ud på bistandshjælpen med jer – i stedet for at lade dem komme ind i det arbejdsmarkedssystem, som kan hjælpe dem i gang og skaffe dem arbejde. For det er jo det, vi har arbejdsformidlingen til; de har i øvrigt lige lavet en mål- og middeldebat om, hvordan de skal gøre mere for at få anvist arbejde og lave opsøgende arbejde.

I stedet for brokker man de unge over i bistandssystemet. Det er det, der sker, hvis de ikke kan komme ind i dagpengesystemet. Og

[Lilli Gyldenkilde]

hvad er konsekvensen? Ja, konsekvensen kan vi se i dette forslag. Kommunerne får nu en ekstra belastning til kontanthjælp på 700 mio. kr. årligt fra 1990 og stigende fremover, hvis ikke arbejdsløsheden falder. Og da de jo ikke får refunderet hele det beløb, man sparer, så kan man altså regne på, hvad det egentlig er, man gør her. Man skubber folk mellem Arbejdsministeriet og Socialministeriet.

Tidligere i dag brystede man sig af, at nu skal det kunne betale sig at uddanne sig, og nu skal de motiveres og vejledes og inspireres, for nu handler det om at få de langtidsledige i arbejde, og med det lovforslag, vi står med her, skubber man den ene efter den anden over i bistandssystemet.

Jeg begynder at begribe, hvorfor politikerlederen er så stor, som den er, uden for det her hus.

Traberg Smidt (V):

Lovforslag nr. L 57 er et besparelsesforslag. Lad os se det i øjnene. Det sparer nogle penge, men det er samtidig et forslag, som foruden at spare penge også er med til at regulere en adfærd, og det tror jeg bliver et af vinterens kodeord, adfærdsregulering.

Det er jo ikke helt rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde siger, at man ikke bare kan tage en dag og så få dagpenge. Næh, det vil man ikke kunne, når det lovkompleks er blevet vedtaget, som der er tale om her, men der er jo tale om, at man i en vis udstrækning har kunnet gøre det indtil nu, hvis man har været enig med sin arbejdsgiver om det. Det er jo det, der har været et af problemerne i arbejdsmarkedslovgivningen indtil nu, at hvis de to parter har været enige om at udnytte systemet på skatteborgernes regning, så har det kunnet lade sig gøre. Dette lovforslag er et af elementerne til at fjerne incitamentet til, at de to parter på vores, på skatteborgernes regning, bliver enige om rent ud sagt at udnytte systemet.

Og for at blive i replikken til fru Lilli Gyldenkilde er der jo altså også det argument imod de unge, som har fået en uddannelse, og som fru Lilli Gyldenkilde siger man skulle skubbe over på bistandssystemet, at der er altså meget stor forskel på at blive skubbet på bistand, når man har gennemgået en langvarig akademisk uddannelse, og når man er langtidsledig.

Jeg synes, det er strålende, at lovforslag nr. L 55 netop tager sigte på at forhindre, at de lang-

tidsledige skubbes over på bistand. Jeg er meget mere kold over for, at folk, som i mange år har stilet systematisk mod uddannelse, i en kort periode kommer til at tænke sig om, inden de kan komme ind på arbejdsmarkedet og vise, at de har den faste tilknytning. Det synes jeg er mindre betænkeligt.

Og så skal vi jo altså heller ikke glemme, når hr. Kaj Poulsen er inde på de mange, som er i et fagligt uddannelsesforløb, at der jo ofte er tale om personer, som er meget unge, og som bor hjemme og slet ikke har den levestof. Selv de meget lave dagpenge, som hr. Kaj Poulsen mener de er, vil være en væsentlig forøgelse af den disponible indkomst for disse grupper.

Problemet i dette her system er jo, at den samme forsikringsordning skal gælde for alle. Det kan bare ikke være tilfældet. Lovforslag nr. L 57 tilsigter at adfærdsregulere en lille del af området. Hovedsigtet er det med den 2. dag, og derudover prøver man også at begrænse adgangen til supplerende dagpenge, og man prøver at begrænse den midlertidige ledighed.

Jeg synes, det er rystende, når arbejdsministeren kan oplyse, at 15 pct. af den samlede ledighed er midlertidig ledighed, hvor man ryger ind og ud. Man må på et eller andet plan kunne sætte spørgsmålstegn ved, om man i ledighedsperioden i realiteten er til rådighed for arbejdsmarkedet, og det er jo det, systemet er baseret på.

Samtidig siger man, at arbejdsformidlingen har meget travlt. Ja, det er rigtigt, det har arbejdsformidlingen, men 40 pct. af ledighedsperioderne er midlertidige, svarende til 15 pct. af den totale ledighed. Der må ligge en enorm resourcebesparelse i at få nedsat antallet af midlertidige ledighedsperioder, sådan at man kan få gjort noget ved de seriøst ledige, som ikke bare ryger ind og ud.

Jeg synes, man må se i øjnene, at det indtil nu – og det vil jeg gerne gentage – har været for nemt at lave en social kontrakt på vores andres bekostning. I det lys synes jeg man skal se hele komplekset, og derfor kan jeg også støtte lovforslag nr. L 57.

Også her vil jeg sige, at det kan da meget vel være, at vi undervejs i udvalgsbehandlingen kommer i tanker om, at et eller andet kunne være gjort anderledes. Under de betingelser, arbejdsministeren har opstillet, nemlig at sigtet skal holdes, synes jeg, at det må vi se på i udval-

[Traberg Smidt]

get, og med de ord vil jeg håbe på en konstruktiv og grundig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg var forholdsvis tilfreds med de første par ord, som hr. Traberg Smidt sagde, nemlig at dette er en besparelseslov. Lad os dog se det i øjnene og sige det ligeud. Godt talt, for det er rigtigt. Det er det, det handler om.

Men hvis det virkelig er tilfældet, at man har udnyttet systemet, som hr. Traberg Smidt fortæller os her, så har der altså været tale om bedrageri. Så må vi have dokumentation på bordet og se, hvor dette foregår. Det er bedrageri, hvis man har gjort det, for man må ikke overtræde den her lovgivning.

Det er en forsikringslov, vi taler om, og jeg er forholdsvis træt af at blive ved med at høre, at de arbejdsløse udnytter systemet.

Vi ved alle, at der mangler arbejdspladser i dette land og det ikke er de arbejdsløses skyld, at de er arbejdsløse. Vi bliver nødt til samfundsmæssigt at påtage os det, at hverken politikerne eller det hellige almindelige erhvervsliv har kunnet klare den opgave at stille arbejdspladser nok til rådighed. Der var ingen ledige, hvis der var arbejdspladser, og man kan jo lige så tit, man vil, stå her og fortælle om misbrug. Sandheden er, at dette kan ikke misbruges, medmindre det er bedrageri, og hvis det er det, så lad os få dokumentation på bordet, for så må der jo ses på det.

Det var det ene, jeg ville sige. Det andet, jeg ville sige, var: Hr. Traberg Smidt taler om dem, som kommer ud fra uddannelsesinstitutionerne, fra de akademiske uddannelser især. Lad os prøve at se på en HK'er. Det offentlige tager sig på at uddanne elever inden for det offentlige system, fordi der mangler praktik- og lærepladser inden for bl.a. HK-området. Vi ved, de bliver fyret, lige så snart de er færdige, fordi der skal nye ind. Vil det så sige, at det offentlige system selv misbruger denne lov, eller hvad er meningen, når man snakker misbrug?

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

I fortsættelse af fru Lilli Gyldenkilde vil jeg tage fat i hr. Traberg Smidts udtalelse om, at sigtet med dette lovforslag var, at gruppen af

uddannede ikke skulle over på arbejdsløshedsunderstøttelse, men at de faktisk skulle på bi-standshjælp for så derfra at komme i gang igen.

Men er det også sigtet med dette lovforslag at forhindre, at revalidender og andre, som det offentlige via det sociale system egentlig har støttet til at komme i gang med en uddannelse, låses fast og aldrig nogen sinde kan komme videre derfra, medmindre man er sådan helt heldig at komme i gang med en uddannelse?

Det er jo egentlig en fastlåsning, der sker, når man tager det synspunkt, hr. Traberg Smidt. Er det også meningen med dette lovforslag? Arbejdsdirektoratet og Socialministeriet arbejder faktisk på at få revalidender i gang inden for arbejdsmarkedssystemet, og dette lovforslag er et benspænd for det arbejde, som foregår dér.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes jo nok, at når man begynder at dele de ledige op i seriøst ledige og ikke-seriøst ledige, må vi have afklaret nogle spørgsmål. Hvem hører til hvilken kategori? Er det sådan, at folk, der sendes hjem på vejrlig, force majeure eller andet, ikke er seriøst ledige? Hvad ligger der i ordene, at folk ikke er seriøst ledige?

Og så synes jeg nok, at hr. Traberg Smidt skulle have undersøgt, hvilke muligheder der foreligger for besparelser på AF-området for de midlertidige hjemsendelser. I hovedparten af de tilfælde på de områder, hvor de bruges meget, benyttes AF slet ikke, så den undskyldning ligger under ingen omstændigheder i det, hr. Traberg Smidt sagde.

Og så vil jeg også sige, at når unge mennesker er gået i gang med en uddannelse for at tilegne sig en viden, der gør dem kapable til at være på arbejdsmarkedet, så kan de bare smutte over i det sociale system, og så kan socialministeren jo sætte dem på deltidsjob eller småjob, hvad der nu hører sig til. Jeg synes, det var så grov en nedvurdering fra Venstres ordførers side her at begynde at kalde folk mere eller mindre seriøse, fordi de ikke kan få et arbejde. De mennesker, der er på arbejdsmarkedet, ønsker naturligvis at få et arbejde. Det, vi ikke har været dygtige nok til her i Folketinget – og det hviler på os alle sammen – er at skaffe de arbejdspladser. Det burde vi gøre i stedet for at jage de dårligt stillede i vores samfund.

[Kaj Poulsen]

Vi mener, at der kunne laves besparelser og så på dette område, men vi mener ikke, at man direkte skal gå ind og jage de svageste grupper på den måde, som man gør her. Det synes vi er uanstændigt.

(Kort bemærkning).

Traberg Smidt (V):

Til fru Lilli Gyldenkilde: Jeg kalder det ikke bedrageri, når man anvender en lov efter dens indhold. Problemet har været, at lovgivningen på det område har tilladt noget, som er en adfærd, der er alt for dyr for skatteborgerne. Det er ikke bedrageri. Jeg kalder det bare en omgåelse af de oprindelige intentioner med hele det lovkompleks, vi har i dag. Og det er så det, der bliver tilkendegivet, når man gør det, som jeg i mit første indlæg kaldte at adfærdsregulere.

Og det er nu engang sådan, at hvis man uddanner sig til at være biskop og det så viser sig, at der er lidt ventetid på det, så må man jo altså igennem en vis periode, inden man ser i øjnene, at man skal over i noget andet. Men hvis man kan sige til de unge mennesker: Det er svært at blive biskop. Du skulle nok tænke dig om, inden du påbegynder uddannelsen, så synes jeg, man har opnået noget. Hr. Kaj Poulsen var i sit første indlæg inde på det. Jeg synes, det er strålende, hvis man får unge mennesker til at tænke sig om i tide, hvis der er bedre erhvervs muligheder på andre områder. Jeg tror, det er en meget bedre måde at gøre det på end nok så mange ministerielle pegefingre.

Med hensyn til, hvem der er seriøse arbejdsledige, og hvem der ikke er det, så anser jeg det for at være et langt alvorligere problem for samfundet at have langtidsledige. For mig at se er en seriøs ledig en langtidsledig.

Der er mange korttidsledige, der også er det. Definitionen på, hvornår man for alvor skal gøre noget, kan være svær at stille op, men hvis vi er derhenne, at det er langtidsledighed, så må vi gøre noget. Hvis det er en korttidsledig, der går og venter på at blive biskop, så ser jeg helt anderledes på det.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det, der får mig til at tage ordet, er sådan set også fru Lilli Gyldenkildes lidt ophidsede bemærkning i anledning af hr. Traberg Smidts ar-

gumentation. Jeg ved, at det sker ud fra et ærligt engagement, men jeg synes måske, det er forkert at hæfte sig så meget ved, om der nu måtte kunne hæftes ordet bedrageri på. Vi ved alle sammen, hvor fantastisk svært det ville være i en konkret situation at efterforske, hvilke aftaler der måtte være indgået mellem parterne på den enkelte arbejdsplads.

Det, der vel egentlig er det afgørende, og som jeg synes at SF også burde overveje lidt nøjere, er, at vi har et system, som vi ganske vist kalder et forsikringssystem, men som jo er indrettet på den måde, at det offentlige betaler langt den største del af udgifterne.

Det, vi nu overvejer at indføre, er et medansvar for, hvordan disse udgifter udvikler sig, og hvor kan vi lægge det medansvar andet end på arbejdspladsen? Og det ville dog være mærkeligt, hvis det ikke var begge parter på arbejdspladsen, der i fællesskab skulle være med til at bære det ansvar.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det, der bringer mig op, er hr. Kaj Poulsens sidste sætning i hans korte bemærkning, som jeg synes lød noget i retning af: Vi mener nok, at der kan spares også på dette område. Det synes jeg var meget interessant, og jeg håber, hr. Kaj Poulsen vil give os nogle forslag, for så vil jeg i hvert fald tilsige den konservative folketingsgruppes aktive indsats med henblik på at vurdere dem og eventuelt være imødekommende over for dem. Det tyder på et spændende udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg kan godt forstå, at hr. Traberg Smidt – hvad skal vi sige – stikker piben lidt ind, for det var jo en barsk bemærkning, han kom med heroppefra. Der blev sagt fra hr. Traberg Smidts side, at når den ansatte og ledelsen på arbejdspladsen aftaler osv. Sådan blev det sagt, og ifølge reglerne kan man ikke gøre det. Så er det, jeg siger: Lad os få noget dokumentation for, hvor meget det foregår. Hr. Traberg Smidt kommer fra Håndværksrådet. Det kan være, han ved noget, jeg ikke ved, men jeg ved, at ifølge lovgivningen, som den er i dag, kan det ikke lade sig gøre.

[Lilli Gyldenkilde]

Det var det ene, jeg ville sige.

Det andet, jeg vil sige, er til hr. Jørgen Estrup. Med al ære og respekt, hr. Jørgen Estrup! Man kommer her med en lovgivning, hvorefter der skal spares over 1 mia. kr. på de arbejdsløse, samtidig med at man sidder og forhandler – og er ved at nå til vejs ende – om at lette formuebeskatningen i dette land. Og så siger hr. Jørgen Estrup heroppefra, at vi jo godt ved, at det er det offentlige, der betaler det meste af dagpengene. Ja, fuldstændig rigtigt, selv om det nu er en mindre og mindre del her i de seneste år. Det er dog stadig væk langt hovedparten, men størstedelen af de penge betales altså også af skatteyderne og i hovedsagen af lønmodtagerne, hr. Jørgen Estrup! Glem ikke, hvem der betaler hovedparten af skatterne i dette land!

Det er imidlertid også dem, der hele tiden skal straffes, når der sker ændringer, og det er en ren straffelovssag, når man begynder at opføre sig på denne måde over for ikke mindst restgrupperne. Man kan nævne de nyuddannede, og man kan nævne de helt unge, som overhovedet ikke kommer ind i systemet, fordi de er på en bistandshjælp på 2.700 kr. om måneden. Hvordan skal de få råd til dette her, når de både skal betale gebyr og samtidig vente halvandet år på overhovedet at kunne komme nogen vegne? Tror mange, man vil betale til dagpengene? Nej.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det er hr. Traberg Smidt, der igen kalder mig frem: Man er nødt til at lave nogle adfærdsregulerende ting, således at det ændres på de områder, hvor det misbruges, eller også skal vi have folk til at optræde anderledes.

Må jeg så spørge vedrørende den 2. karensgang, som man nu indfører for arbejdstagerne her: Hvad er det for nogle arbejdstagere, der bare kan holde op på deres arbejdsplads og få dagpenge i stedet? Til oplysning skal jeg sige, at hvis man selv holder op på sin arbejdsplads, er der 5 ugers karantæne i a-kassesystemet. Så er karenstiden ikke 1 dag, men 5 uger. Hvor er det, man bare kan holde op og ændre sin adfærd, således at man ikke rammes af den 2. karensgang? Hvad er det for et system? Forklar mig det! Forklar den undrende befolkning det!

Indførelse af arbejdskrav på 26 uger for nyuddannede. Hvad er det adfærdsregulerende her? Skal de lade være med at tage en uddannelse? Er det den adfærd, vi skal have frem? Eller skal de læres op til at være passive modtagere af bistandsydelse? Er det den adfærd, vi skal have frem?

Tidsbegrænsning for retten til supplerende dagpenge. Kvindearbejdsmarkedet ødelægges. Hvor er arbejdspladserne til de kvinder, der gerne vil have fuldtidsarbejde?

Retten til supplerende dagpenge til deltidsforsikrede bortfalder. Det samme spørgsmål: Hvor er arbejdspladserne, således at vi kan ændre de menneskers adfærd, som jo har fuldtidsforsikret sig, fordi de ønsker fuld tid?

Forlængelse af ventetid fra 12 til 18 måneder: Hvad er det for en adfærd, vi regulerer? Er det de uuddannede, vi har på arbejdsmarkedet, der skal lære at være passive bistandsmodtagere? Er det den adfærd, vi skal have frem? Forklar os, hvad det er for en adfærdsregulering, der ligger i det! Man må bruge de argumenter, der passer til det stof, som ligger i lovforslagene. I det, hr. Traberg Smidt har sagt, er der intet om det.

Formanden:

Når jeg har tilladt usædvanlig mange korte bemærkninger ved en førstebehandling, hænger det sammen med, at forslaget indeholder så mange elementer. Nu går vi til de sidste to korte bemærkninger, før vi går videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes ikke, fru Lilli Gyldenkilde kan undre sig over, at det er lønmodtagerne, der kommer til at lægge for. Med den andel, lønmodtagerne udgør af arbejdsstyrken, vil det altid være lønmodtagerne, der kommer til at lægge for. Den sandhed synes jeg lige så godt vi med det samme kan lægge til grund; sådan skal det være.

Det, som jeg derimod synes er interessant, er, om SF anerkender, at det også er SF's opgave at være med til at sikre, at vi kan holde et vist loft over de offentlige udgifter, herunder dagpengeudgifterne, for det er trods alt et af fundamenterne for, at økonomien kan hænge sammen.

[Jørgen Estrup]

Jeg ved godt, at SF selvfølgelig ikke sympatiserer med denne regering og derfor gerne vil inddrage en hel række andre ting inklusive formuebeskatningen, men her snakker vi altså om nogle mekanismer vedrørende dagpengesystemet. Man er nødt til også at tage stilling til det som en selvstændig sag.

(Kort bemærkning).

Traberg Smidt (V):

Det, som sætter ens fantasi i sving i forbindelse med den nuværende lovgivning, er det store antal af midlertidigt ledige, hvor de ansatte vender tilbage til den samme virksomhed efter nogle få dages ledighed. Det er det, der giver én de tanker, som jeg refererede før, og det kan man selvfølgelig sige kan kaldes bedrageri, som fru Lilli Gyldenkilde var inde på. Det kalder jeg det ikke; jeg kalder det, at man udnytter en lovgivning mod dens hensigt, og det gør så, at vi nu har et lovkompleks på bordet, som skal regulere den adfærd, og som tilmed sparer nogle penge – to udmærkede hensyn på samme tid.

Så spørger hr. Kaj Poulsen, om jeg kan nævne et eksempel på, at en 2. karensgang vil betyde, at de ansatte ændrer adfærd. Hvis det f.eks. regner i halvanden dag, er der nu et incitament, for man skal selv betale den 2. karensgang, den 2. arbejdsdag, den 2. ledighedsdag. Nu er der et incitament til at prøve at komme på arbejde og så få de tre sidste timer i tørvejr f.eks. Du bad om et eksempel, og du fik det!

Glistrup (FP):

Med salig Hans Brix må Fremskridtspartiet udbryde: Anmelde dette forslag – det skulle da være til politiet. Men politiet vil overhovedet ikke ind i den sag, for som hr. Jørgen Estrup udmalede det, fremgår det jo ganske aldeles klart af bare de 3-4 første linier i Folketingstidende fra Venstres ordførers indledning, hvad det her er for noget: det er vareforfalskning i groveste grad.

For det første siger man, at det er et spareforslag. Ja, måske som arbejdsministeren oplever det i sin hverdag, hvor han har slagsmål med de andre ministre om, hvordan man skal fordele totalrammerne, og så har arbejdsministeren nu fundet ud af, at for hver gang han kan spare en krone på sit budget, skal socialministeren af med yderligere 2 kr. på sit budget, eventuelt over kommunerne. Der er ikke spor besparelser

i det her, det er en flytning af tingene fra det ene område til det andet.

Og det andet, Venstres ordfører sagde, var i den gode big brother-socialist-stil, som denne regering er så præget af. Det skal hidføre adfærdsregulering. Ih, hvor lyder det smukt og dyrt, sådan når man sidder og har sit på det tørre. Men hvad er det for en adfærdsregulering, man taler om her? Det er, at vi har et syv-talligt antal danskere – over 1 million – hvis almindelige økonomiske hverdag i meget, meget høj grad er præget af de regler, som dette Folketing med regeringspartierne tilslutning og med den første VKR-regering som hovedanstifter har udviklet, og nu trækker man så pludselig under alle disse mange mennesker tæppet væk og siger: Det er en adfærdsregulering. Nu skal I se at finde ud af at gå hen på bistandskontoret i stedet for at gå det andet sted hen.

Så kan man ikke få nogen hjemmehjælp, så kan man ikke få nogen hjælp i fiskeindustrien, og så ramler alt det sammen, som dette samfund har bygget op, ud fra det, som satte sit startpunkt ved den første regulering af denne lovgivning, som VKR-regering nr. 1 foretog. Det er bestemt ikke noget, som vi skal være stolte af, denne form for hovskisnovskiet adfærdsregulering over for de pågældende mennesker.

Nej, det, der skal til, er en lovgivningsregulering, det er ved L 254 af 12. april 1988, vi løser problemerne i sammenhæng, logisk og klart, og således at vi virkelig får klart problemerne på en socialt anstændig og rimeligt sammenhængende måde i stedet for i form af et slagsmål, et filippinespil mellem den ene minister og den anden minister. Vi havde alle muligheder, hvis denne regering ikke var så socialistbundet, som den er. Vi kunne nu lave et 4-årigt forlig dækkende 1989-, 1990-, 1991- og 1992-finanslovene til at klare alle disse problemer, men det må selvfølgelig indgå i en helhed og ikke være et fragment fra arbejdsministerens side, der trækker tæppet væk under erhvervslivet, der trækker tæppet væk under socialforsorgen osv.; man kunne lave et sammenhængende flertalsforlig og klare disse ting i stedet for at lave disse besynderlige manøvrer, hvorved man fra arbejdsministerens side yderligere vil socialisere dette land, umyndiggøre dets befolkning og skabe den ene menneskelige ulykke efter den anden, som det jo simpelt hen er kendingsme-

[Glistrup]

lodian i arbejdsministerens forslag nr. L 57. Det er absolut ikke et forslag, der fortjener at blive vedtaget her i Folketinget.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg tror, vi alle sammen efterhånden er blevet en antydning sløvet af hr. Glistrups mange ord om mange situationer, hvor man ikke følger den politik, man har stået for. Det er ufatteligt at høre, at man nu vedrørende et forslag, som prøver samfundsøkonomisk at løse nogle af de offentlige udgiftsproblemer, står og siger, at det vil man under ingen omstændigheder røre ved. Det understreger kun, hvor megen tom buldren der er i Fremskridtspartiet, og hvor håbløst det er overhovedet at bygge noget som helst på det parti.

Lad os derfor beskæftige os med noget lidt mere sagligt.

Jeg skal prøve at undgå at genoplive den debat, vi havde før, og blot sige, at vi også fra radikal side klart vedkender os, at dette er et besparelsesforslag, men at vi også synes, at der på nogle punkter er tale om en overordentlig fornuftig ændring af adfærden, i og med at man lægger nogle byrder ud på en anden måde og mobiliserer ansvaret hos nogle parter på arbejdsmarkedet.

Jeg føler mig ret sikker på, at når man kan påvise, at 15 pct. af ledigheden skyldes kortvarige ledighedsperioder, er der noget, der er galt, så er der grund til at ændre på det system, vi har, og jeg tror, at den rigtige vej til at komme denne såkaldte parkeringssituation til livs er i højere grad at sige til arbejdsmarkedets parter: I må være med til at finansiere en del af dette, I må tage et medansvar. Og så synes jeg, man skal huske, at det jo ikke er de svage blandt de ledige, man rammer; det er derimod dem, som har korte ledighedsperioder, og det er netop ikke de svage, men nogle af dem, som slipper relativt let over ledighedsproblemet.

Det andet punkt, hvor jeg synes der er tale om en ændret adfærd, vedrører de nyuddannede. Jeg har altid haft meget svært ved at forstå, hvorfor der skulle være denne særlige forskel mellem dem, der var uddannet, og dem, der ikke var uddannet, hvorfor man skulle kræve 26 ugers arbejde, når man ikke havde nogen uddannelse, mens man slap for det, når man havde været igennem en uddannelse.

Jeg tror, at vi her får understreget, dels at der skal være en reel arbejdsmarkedstilknytning, dels at der ikke skal være så stor afstand mellem dem, der faktisk får en uddannelse, og dem, der ikke får nogen. Der vil stadig væk også efter dette forslag være en positiv særbehandling af de nyuddannede, og det er jo ikke rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde sagde før, at man ikke kan komme ind i systemet. Man kan sandelig godt blive medlem af en a-kasse, man får oven i købet ikke nogen ventetid osv., men spørgsmålet er, hvornår man kan få dagpengene, og det kan man, når man har fået arbejde.

Dernæst spørgsmålet om den forlængede ventetid og afgifterne på medlemskab. Jeg synes ikke, der er meget andet at sige, end at det er rene besparelsesforslag. Vi har jo tidligere været gennem situationer, hvor vi har forlænget ventetiden, og nu gør vi det altså igen. Det vil der være nogle af de partier, der står uden for regeringen, der vil kunne huske. Og hvad angår afgiften på medlemskab, synes jeg, man skal vedkende sig, at det er en afgift, et gebyr, og det har sådan set ikke noget med selve brugerbetalingsdiskussionen at gøre.

Så vil jeg afslutningsvis knytte nogle kommentarer til spørgsmålet om supplerende dagpenge, og jeg vil sige, at denne ændring går Det Radikale Venstre ikke ind for uden betænkelighed, men vi giver den vores tilslutning. Der er to modstridende synspunkter, som vi har måttet overveje. På den ene side er der mennesker, som har indrettet deres tilværelse på supplerende dagpenge. Det er blevet en livsform, en livsstil, og det har aldrig været meningen med ordningen. På den anden side skal det stadig væk kunne betale sig at tage et deltidsarbejde. Det kan ikke være sådan, at folk skal overveje, om de nu skal have penge med på arbejde, fordi de mister noget ved ikke at kunne få supplerende dagpenge.

Vi har haft et problem, som vi har overvejet, og vi er kommet til den konklusion, at i en situation, hvor der skal bruges 200 mio. kr. og der ikke er andre nærliggende spareforslag, er der faktisk kun én vej frem. Men vi vedkender os, at det er et forslag, som vi må se på følgerne af, og som derfor må nøje overvejes under udvalgsarbejdet.

På den baggrund skal jeg blot give vores tilslutning og håbe, at vi trods alt kan få et sagligt udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Nu er det jo nemt at slynge om sig med gloser, som hr. Jørgen Estrup gjorde. Men, hr. Jørgen Estrup, når man taler om et parkeringssystem, kunne vi så ikke lige få at vide: Hvem er det, der parkerer hvem og hvor? Og hvor er det adfærdsregulerende så for dem, der parkerer i dette forslag?

Jeg skal gøre hr. Jørgen Estrup opmærksom på, at i 1982 gennemførte man også en adfærdsregulerende foranstaltning over for det dér parkeringssystem, nemlig dimittendsatsen, som blev anvendt, hvis der var en uge, hvor man ikke havde fuld og hel arbejdstid. Det har betydet det sted, hvor dette parkeringssystem fungerer bedst, nemlig i fiskeindustrien, at medarbejderne dér mister op til 500 kr. om ugen, uden at det har ændret adfærden hos den, der parkerer medarbejderne i systemet. Hvorfor skulle det være anderledes nu? Nu kommer man bare med en ekstra belastning på dem, man parkerer. Hvorfor skulle det hjælpe ekstra bare at gøre de mennesker ekstra fattige? Det forstår jeg ikke rigtig.

Så sagde hr. Jørgen Estrup, at han egentlig aldrig havde forstået, hvorfor folk, der havde en uddannelse på over 18 måneder, skulle med i systemet. Så synes jeg faktisk, hr. Jørgen Estrup skulle spørge nogle af sine partifæller, der har været i Folketinget i noget længere tid, for der var faktisk enighed om, at når man forsøgte at uddanne sig i et arbejdsmarkedssystem til arbejdsmarkedet, så kunne man komme ind på den baggrund, og det er det, der ligger bag det. Vi skulle ikke bare smide dem ud i det sociale system.

Må jeg så sluttelig sige til hr. Jørgen Estrup, at han kunne jo, hvis han ville have løst nogle af de problemer, han har talt om her, prøve at slå op i Bonnerup Nielsen-udvalgets rapporter, hvori der er peget på en række af de ting, som ministeren kommer med her. Det her er bare så benhårdt og så reaktionært, at det ikke er til at have med at gøre – ikke engang Glistrup kan være i stue med det.

Formanden:

Det hedder hr. Glistrup, og det er 2 minutter til en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu er det ikke, fordi jeg har noget imod akademikere, men det er min fornemmelse, at akademikere kan gå så længe i den akademiske verden, at de glemmer, at der er en verden udenfor. Det synes jeg jeg fornemmer, når hr. Jørgen Estrup stiller spørgsmålet: Hvorfor i alverden skal nyuddannede kunne gå direkte ind i dette system?

Jamen det er da klart. Når man er bygningshåndværker: murer, snedker, tømrer, smed, litograf eller for den sags skyld HK'er – så har jeg vist taget en tilpas stor gruppe – så arbejder man jo med i produktionen. Man producerer, altså er man med i produktionen. Det er jo ikke sådan, at man bare er i lære og står henne i et hjørne og ingenting laver. Nej, arbejdsgiverne er da glade for dem, de har i lære, for de er med i produktionen, og de beviser også, at de står til rådighed for arbejdsmarkedet, for de kommer lige fra det.

Men problemet i disse år er, at der er for lidt arbejde, og de, der så uddanner, er i nogle tilfælde næsten nødt til, hvis de vil have nye ind at uddanne . . . – ja, jeg skal ikke forsvare dem, jeg skal ikke gå ind i diskussionen om det, men jeg kan sige, som jeg har sagt tidligere: Det offentlige uddanner HK'ere, fordi der er mangel på praktikpladser. Det offentlige fyrer dem, så snart de er færdige, fordi de skal have nye ind, da de godt vil hjælpe de unge til i hvert fald at få en uddannelse, og de unge, de arbejder med, beviser, at de står til rådighed, for de arbejder med i produktionen, dér, hvor de er, også på de offentlige kontorer, hvor man producerer ord på papir osv. Det er dér, forskellen er, og det er derfor, man har haft den pågældende regel. De nyuddannede har jo bevist, at de er til rådighed, og derfor kan de gå lige ind i systemet.

Men nu er det ikke kun det, det drejer sig om i dette forslag, det drejer sig om meget andet. Jeg har bemærket, at der ikke er flertal for forslaget, og det skal jeg da ikke undlade at juble over.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Nu kom både hr. Kaj Poulsen og fru Lilli Gyldenkilde ind på spørgsmålet om de nyuddannede igen og baggrunden for den omtalte

[Jørgen Estrup]

regel. Det er ikke, fordi jeg ikke kender argumentationen, jeg vil nok snarere sige, at jeg ikke er så enig i den. Det er da rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde siger, at man kan finde eksempler på, at der er en snæver sammenhæng mellem uddannelsen og arbejdspladsen i forløbet, men det er jo ikke hovedreglen. Hvis man kigger på f.eks. de akademiske uddannelser, er der ingen sammenhæng. Vi har jo lavet et system, der gælder for samtlige kompetencegivende uddannelser. Jeg forstår ikke, hvorfor en stud. jur., der går hen og får et eksamensbevis, umiddelbart, hvis vedkommende skulle ønske det, kan få dagpenge. Det kan jeg egentlig ikke se nogen som helst grund til, hvis vedkommende ikke har haft nogen arbejdsmarkedstilknøytning. Dér er i hvert fald et problem; så meget må vi vel da i hvert fald kunne blive enige om.

Og så vil jeg i øvrigt sige til hr. Kaj Poulsen, at jeg forstod egentlig argumentationen, sådan som hr. Kaj Poulsen fremførte den, som en erkendelse af, at det godt kunne være svært at finde ud af, hvem det var, der parkerede, og hvor der blev parkeret, men parkeret blev der, og der var et medansvar, som man på en eller anden måde skulle have stedfæstet. Det synes jeg dog altid var et skridt på vejen.

Bollmann (CD):

Forslaget her er jo en ordentlig mundfuld – hvis jeg må beskrive det sådan – og der skal hentes endog meget store besparelser, kan vi se.

Jeg vil gerne sige, at vi i CD principielt er tilhængere af, at der gennemføres besparelser. Vi er klar over, at det er nødvendigt, men vi må sige, at det kun får CD's stemmer, hvis den måde, det foregår på, kan betragtes som socialt forvarlig, og derfor har vi en noget differentieret vurdering af de enkelte dele i forslaget.

Lad mig sige om det første, nemlig at den ledige selv skal betale anden ledighedsdag, at jeg synes, ministeren meget rigtigt har beskrevet i forslaget, at det hænger sammen med lovforslag nr. L 55. Det sagde jeg under behandlingen af lovforslag nr. L 55, og det mener jeg faktisk stadig væk.

Jeg vil her nævne, som jeg også har gjort før, at der jo ikke er parallelitet vedrørende de 6 gange, men det er noget, vi skal se på under udvalgsbehandlingen.

Om selve forslaget om den lediges betaling vil jeg sige, at vi må vente med at tage stilling,

indtil vi ser, hvordan lovforslag nr. L 55 kommer til at se ud. Eller jeg kunne også sige det på en anden måde: Hvis regeringen og Socialdemokratiet gennemtrumfer betaling af 1. ledighedsdag fuldstændig som foreslået, kan det da være nødvendigt, at der skabes en vis balance mellem parterne på arbejdsmarkedet i betalingssspørgsmålet. Men det må de kommende forhandlinger i udvalget eller for min skyld også gerne andre steder vise.

Det næste, jeg vil kommentere, er spørgsmålet om begrænsningen af supplerende dagpenge, og herom må jeg sige, at vi er mere end betænkelige.

Ifølge ministerens bemærkninger er målet angiveligt at afprøve, om medlemmet reelt er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det lyder alt sammen fint nok, men jeg tror, at mange, ikke mindst enlige med børn eller folk, der er kommet noget op i alderen, faktisk aldrig vil få mulighed for at dokumentere, at de er til rådighed for arbejdsmarkedet; derfor frygter jeg, at resultatet kan blive en meget væsentlig overflytning fra arbejdsmarkedssystemet til kontanthjælpssystemet, og det ved ministeren godt at vi ikke finder forsvareligt eller forstandigt.

Så taler ministeren om begrænsning af utilsigtede virkninger. Jeg vil da godt spørge, om flere af de positive tiltag i lovforslag nr. L 55, som vi har diskuteret, f.eks. om rådighedsbestemmelser, og også nogle af de ting, som kommer i næste lovforslag, ikke også skal virke i samme retning, altså begrænse utilsigtede virkninger. På området her har vi altså en meget, meget dyb skepsis.

Så er der spørgsmålet om de supplerende dagpenge til deltidsforsikrede. Her skriver man, at der er tale om en meget lille gruppe, at der er tale om en forenkling, og endelig at argumentet vel egentlig er, at de pågældende i forvejen er indstillet på nedsat tid. Det sidste er selvfølgelig korrekt, men vi vil gerne se nærmere på virkningerne under udvalgsbehandlingen. Det skal i hvert tilfælde ikke afvises ved denne lejlighed.

Forslaget om forlængelse af ventetiden, før man får ret til dagpenge, både generelt og også med hensyn til indførelsen af de 26 uger for de nyuddannede, kan vi naturligvis have betænkeligheder over for i relation til, hvilken virkning det vil få for kontanthjælpskontiene, for vi ser da ligesom andre, der har været inde på dette,

[Bollmann]

de ting i sammenhæng. Det hjælper ikke ret meget, at man sparer en milliard på arbejdsministerens budget, hvis den så bare skal lægges oven i socialministerens. Men jeg vil gerne slå fast, at vi bedre kan acceptere den del af forslaget end det om de supplerende dagpenge.

Så har ministeren i øvrigt ved en tidligere lejlighed oplyst, at han og den tidligere socialminister i fællesskab vil se på alle disse problemer, bl.a. virkningerne på kontanthjælpsområdet, og hvordan man kan få folk flyttet den anden vej over i arbejdsmarkedet igen. Der er ting både i L 55 og i L 58, der peger i den rigtige retning, det skal jeg gerne erkende. Men jeg vil godt sige til ministeren, at det forhåbentlig ikke er alt, hvad dette udvalg har kunnet præstere eller vil kunne præstere. Vi ser i hvert fald frem til, at der sker noget på dette område i fremtiden.

Så er der spørgsmålet om gebyret på de 200 kroner. Her vil jeg kun udtrykke min glæde over, at man ikke har anvendt begrebet adfærdsregulering, for det kan vel ikke rigtig være meningen. Hvis man siger, at det reelt er en skat, en afgift, må vi så konstatere, at sådan er det. Og det skal ikke være noget, vi vil vælte hele lovforslaget på, vil jeg gerne sige.

Endelig vil jeg sige til hr. Kaj Poulsen, at en del af hans tale egentlig kun bekræftede, hvad jeg sagde ved den tidligere behandling af lovforslag nr. L 55, nemlig at der er tale om et halvt forlig. Det synes jeg vi fik bekræftet af hr. Kaj Poulsen.

Kofod-Svendsen (KRF):

Det siges meget klart i bemærkningerne til forslaget, at det er et besparelsesforslag. Vi kan læse det i det andet og det tredje afsnit i de almindelige bemærkninger. Bagefter kommer så, at det tillige er et arbejdsmarkedspolitisk forslag. Eftersom det primært er et besparelsesforslag, vil jeg sige generelt, at vi jo snart skal i gang med forhandlingerne om næste års finanslov. I Kristeligt Folkeparti er vi af den opfattelse, at det bliver nødvendigt med besparelser. Det går ikke, at skatten stiger. Vi vil konstatere, at der vil være ganske mange lavindkomst- og mellemindkomstgrupper, hvor familier vil blive ramt urimeligt hårdt. Vi ser også dagligt, at vi kan risikere, at højtlønnede, hvis skatten bliver sat op for dem, tager til udlandet, og så mangler vi nogle af iværksætterne, nogle af

dem, der skulle skabe arbejdspladser. Derfor er besparelser nødvendige.

Så kommer det næste problem, og det er at gøre det på en forstandig måde. Her må jeg se dette besparelsesforslag som et led i de andre besparelsesforslag, regeringen er kommet med. Jeg vil ikke komme med et præcist bud i dag. Ethvert besparelsesforslag er der noget ubehageligt ved. Hvis det var fantastisk godt, var man vel kommet med det for lang tid siden. Der bliver altså i de næste par måneder en afvejning af, hvilke besparelsesforslag der gør mindst ondt socialt set.

Det kan ikke nytte noget at sige: Ingen besparelser. De er nu engang nødvendige men der er nogle besparelser, som er så dyre, at de ikke er menneskeligt rigtige at gennemføre. Der er også nogle besparelsesforslag – det ved man jo, når man har arbejdet med det – som har lidt mere, skal vi sige, kosmetisk præg, hvor man sparer ét sted og flytter pengene over et andet sted.

Hvad det sidste angår, er jeg glad for, at man siger gebyr og ikke taler om brugerbetaling og det adfærdsregulerende. Her er tale om en skat, en afgift. Det er reelt, hvorefter man så kan vurdere, om det er her, vi skal sætte ind, eller det er på andre steder.

Hvad angår forlængelse af ventetiden for ret til dagpenge fra 12 til 18 måneder, kan jeg vel konstatere, at den nuværende minister har været i lære hos sin forgængers forgænger. Hvis min hukommelse ikke svigter mig, var det i oktober 1980, den daværende arbejdsminister forlængede ventetiden fra 6 til 12 måneder. Det er altså prøvet før, også af en minister af en anden partifarve. Men vi må da se, hvilke følger det får for modtagelse af kontanthjælp. Vi vil da være interesseret i at vurdere, hvad det betyder for ægtepar og papirløst samlevende.

Når det gælder bortfald af supplerende dagpenge til deltidsforsikrede, må forudsætningen være, at når man er på deltid, er det, fordi man ønsker deltid. Jeg kan ikke se, at det er et forslag med særlig uheldige sociale følger.

Når det gælder tidsbegrænsning for udbetaling af supplerende dagpenge, har hr. Bollmann været inde på nogle betragtninger, som jeg synes der er et reelt indhold i. Hr. Bollmann nævnte bl.a. ældre, som ønskede et fuldtidsarbejde, men som ikke kunne få det.

[Kofod-Svendsen]

Når det så gælder indførelse af arbejdskrav på 26 uger, synes jeg nok, man virkelig må vurdere, om de, der har fået en længerevarende uddannelse, ikke er ganske privilegerede i sammenligning med dem, der ikke har fået så lang en uddannelse. Jeg synes nok, man skal foretage nogle afvejninger her. Tiden er ved at være gået, så jeg skal standse mine refleksioner.

Hvad det første punkt angår, om andendagen, som arbejdstageren skal betale, er der en tæt relation til lovforslag nr. L 55, som andre har nævnt, og som ministeren også udtrykkelig gør opmærksom på. Det må altså ses i den større sammenhæng. Konkluderende må jeg sige, at det er nødvendigt med besparelser, men vi må tage dem i en samlet prioriteringsrække og se, hvor det er mest ansvarligt at foretage dem. I det lys vil vi gå ind både i finanslovforhandlingerne og det videre udvalgsarbejde.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Glistrup har taget mange tilløb, men i dag lykkedes det, endeligt og definitivt, for hr. Glistrup at afsløre hulheden i sin og Fremskridtspartiets politik, og det lykkedes for hr. Glistrup at afsløre sin dobbeltmoral. Hr. Glistrup vil have skatterne ned, men hr. Glistrup siger uden videre nej tak til en besparelse på 1,1 mia. kr. på årsbasis.

Tegner hr. Glistrup virkelig Fremskridtspartiet? Er det virkelig hele Fremskridtspartiets folketingsgruppe, der siger nej til en besparelse på 1,1 mia. kr. pr. år? Er det hele Fremskridtspartiets gruppe, der mener, at vort dagpengesystem er så billigt og så godt, at her kan der overhovedet ikke spares en krone?

Jeg nægter at tro det. Så meget dobbeltmoral kan der simpelt hen ikke rummes i et partis folketingsgruppe, i et parti, der hævder, at de gerne vil tages alvorligt. Det, vi ser, er jo, at hr. Glistrup siger nej til alle spareforslag, som der muligvis kan skabes flertal for. Så vælger hr. Glistrup med omhu selv at komme med forslag, som det er fuldkommen umuligt at samle andre partiers støtte til. Ak ja. Vi er altså kommet dertil, at det er Fremskridtspartiet, der sammen med Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti forhindrer, at der gennemføres besparelser på de offentlige budgetter.

Hr. Glistrup hævdede, at jeg ville socialisere Danmark. Jeg gør opmærksom på, at det er hr. Glistrup, der går hånd i hånd med Socialdemo-

kratiet og med Socialistisk Folkeparti. Det treklover forhindrer, at vi reducerer de offentlige udgifter, og forhindrer, at vi derfor på længere sigt kan få skattetrykket sat ned i Danmark. Det var sandelig en afsløring af format.

I forhold til det er det jo ikke særlig overraskende, at Socialdemokratiet og SF har været modstandere af forslagene. Alligevel er jeg noget overrasket over hr. Kaj Poulsens indlæg. Hr. Kaj Poulsen antydede, at et par af de forslag, der er stillet, skulle være på kanten af den aftale, der er indgået om lovforslag nr. L 55. Det må jeg for det første på det kraftigste afvise for så vidt angår substansen. For det andet vil jeg udtrykke min overraskelse over at skulle høre noget sådant fra Folketingets talerstol. Jeg mener nemlig, vi havde den helt klare forståelse, at hvis der skulle ske et eller andet, som en af parterne mente var aftalebrud, skreg man det ikke ud ad vinduet, sagde man det ikke andre steder, før man havde meldt det til den aftalpart, som man har indgået et stort og komplekst forlig med.

Jeg mener, at hr. Kaj Poulsen har brudt den forståelse. Jeg håber på, det er en engangsforeteelse, og at vi kan holde fast i den forståelse, at hvis den store, vanskelige aftale, som vi har indgået, skal gennemføres, råber vi ikke aftalebrud i tide og utide, men kommer til hinanden, hvis der er noget, vi mener er på kanten af aftalen. Hr. Kaj Poulsen skal være velkommen, men jeg mener altså ikke, der var substans i indsigelsen, som hr. Kaj Poulsen kom med.

Det er sådan, at Socialdemokraterne godt vidste, at jeg havde en spareforpligtelse, og at jeg skulle udmønte den. Det eneste sted, hvor jeg indgik en binding for så vidt angår finanslov 1989, var om medlemsbidraget. Det var den eneste binding, der blev indgået.

Så havde hr. Kaj Poulsen en interessant kort bemærkning, som også fru Pia Christmas-Møller opfangede, og som specielt i lyset af hr. Glistrups indlæg er blevet interessant. Hr. Kaj Poulsen sagde, at der kan laves besparelser også på dette område. Jeg spørger med fru Pia Christmas-Møller: Hvilke? Hr. Kaj Poulsen behøver ikke at svare i dag. Men min dør er åben, når hr. Kaj Poulsen kommer med forslagene til besparelser på dette område. Jeg kan, ligesom fru Pia Christmas-Møller gjorde på den konservative gruppes vegne, tilsige regeringens absolut positive vilje til at se på andre

[Arbejdsministeren]

spareforslag på dette område, for det er jo rigtigt, at det er et spareforslag, men vi har valgt spareforslagene med omhu, fordi vi synes, det er spareforslag, der samtidig har andre konsekvenser.

Nu er det jo ikke sådan, at det kun er os, der mener, at der er en utilsigtet anvendelse af det nuværende system. Jeg citerer fra Børsen den 13. oktober 1988:

»De supplerende dagpenge er altid blevet misbrugt. Og misbruget er ikke blevet mindre med årene.«

Det er ikke en hr. hvem som helst, der siger det. Næh, det er Bent Lui Nielsen, som er formand for HK's a-kasse, og som er formand for A-kassernes Samvirke, altså den sammenslutning, som sidder og beskæftiger sig med hele vores lovgivning på alle kassers vegne. Han siger videre:

»Når dét i øvrigt er sagt, vil han gerne understrege, at det er arbejdsgiverne, der leder og fordeler arbejdet. Det er altså også arbejdsgiverne, der bestemmer, hvornår arbejdet skal udføres, og på hvilke tidspunkter det skal udføres. Gennem mange år er det desværre blevet lidt af en regel, at arbejdsgiverne har fået lov til at sige, at folk skal arbejde på supplerende dagpenge. Men efter min opfattelse hører supplerende dagpenge på ingen måde hjemme i forsikrings-systemet for arbejdsløse.«

Jeg synes, det er tankevækkende, at en person, der ved så meget om vores a-kassesystemer som Bent Lui Nielsen, siger sådan. Der er også andre, der mener, at systemet bliver misbrugt.

På Husligt Arbejder Forbunds kongres sagde formanden, Margit Vogensen, i sin beretning, og her citerer jeg fra Berlingske Tidende den 24. oktober 1988:

»Der er mange kommuner, som på denne måde har en ekstra arbejdskraftreserve til rådighed på supplerende dagpenge. Her kan statskassen spare penge, hvis kommunernes dagpengespekulation bringes til ophør.«

Det er væsentligt. Der er nemlig ingen fra regeringspartierne, der har sagt, det er lønmodtagerne, der misbruger systemet, således som det ligesom blev os tillagt fra oppositionens side. Vi har sagt, at systemet er sådan, at arbejdsgivere og lønmodtagere har en fælles interesse i den utilsigtede anvendelse. Det er for øvrigt også blevet bekræftet fra arbejdsgiverside.

Hr. Niels Fog, som er formand for Butiks- & Kontorvirksomhedernes Arbejdsgiverforening og medlem af Dansk Arbejdsgiverforenings forretningsudvalg, siger i et interview i Børsens Nyhedsmagasin den 14. oktober:

»Et af de ømme punkter er netop de supplerende dagpenge. Jeg har en klar opfattelse af, at et betydeligt antal deltidsansatte får supplerende dagpenge og dermed en frigørelsesattest, uden at der fra deres side ligger et brændende ønske om at få en fuldtidsansættelse. Den trafik er usolidarisk over for staten og over for kollegaerne.«

Han bliver senere spurgt:

»Udnyttelsen af systemet har vist specielt fundet sted inden for din organisations område?«

Og han svarer:

»Det er meget udbredt inden for Butiks- & Kontorvirksomhedernes Arbejdsgiverforening.«

Så siger han senere, efter at have beskrevet de fordele, som parterne har:

»Du lægger moralen ned i baglommen og gør hverdagen i virksomheden lettere.«

Jeg har citeret dette for at understrege, at det ikke bare er noget, vi i vores lønkammer har fundet på. Det er noget, velanskrevne mennesker på lønmodtagerside og på arbejdsgiverside erkender. Der er en utilsigtet brug af offentlige midler. Det er altså denne utilsigtede brug af offentlige midler, som bl.a. Fremskridtspartiet siger nej til. Det er sandelig overraskende.

Så vil jeg gerne sige til både hr. Bollmann og hr. Kofod-Svendsen, at jeg betragter de to indlæg som nuancerede oplæg til forhandlinger, der nødvendigvis må være vanskelige. Det er klart, at det ikke er nemt at spare på de offentlige udgifter, det er ikke nemt at spare på dagpengene, det er ikke nemt at finde den helt rigtige metode, men jeg vil meget gerne kvittere for den ansvarlighed, som de to partier viser ved at ville gå ind i nuancerede forhandlinger på et konstruktivt grundlag. Dermed adskiller de sig markant fra Fremskridtspartiets golde nejsjegeri, hver gang der skal gennemføres en offentlig besparelse.

Lad mig om et enkelt punkt, nemlig om det med fordelingen mellem ministerierne, for en sikkerheds skyld gøre opmærksom på, at der er ikke noget med, at hvis jeg sparer en krone, skal socialministeren bruge to. Der ligger forslag for

[Arbejdsministeren]

forslag en meget nøje beregning af, hvor jeg kan spare, og hvor mine besparelser medfører udgifter hos Socialministeriet. Det er anført i bemærkningerne til lovforslaget, at jeg i 1991 på mit område ville spare 1,8 mia. kr., men det er netop ikke det tal, jeg bruger, for det er på forhånd forhandlet med socialministeren, og vi ved, at socialministeren skal bruge de 0,7 mia. kr. igen. Derfor bliver den samlede besparelse ud af dette kompleks 1,1 mia. kr.

Jeg tror, at det er helt afgørende, at vi kommer igennem med de besparelser, hvis det skal lykkes at skabe en situation, hvor vi kan holde de offentlige udgifter i ro, og hvis det skal lykkes at skabe en situation, hvor vi på et eller andet tidspunkt – forhåbentlig ikke for fjernt – kan nedbringe skatterne i Danmark. Jeg må tage til efterretning, at i dag har Fremskridtspartiet sammen med Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet vist sig som den største blokering for en skattelettelse i Danmark.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu ligger det jo sådan, at rigtige mænd har det med at være lidt ømskindede nu om dage, så jeg skal afholde mig fra at sige, hvor meget jeg egentlig regner hr. Bent Lui Nielsens ord for i denne sammenhæng. Han kunne jo let blive fornærmet.

Sagen er, at der altid har været en forskel mellem Socialdemokratiets og SF's politik på deltidsområdet. Det er en gammel sag, vi altid har været uenige om. Det er bedre at have en delvis tilknytning til arbejdsmarkedet, end det er ingen at have. Derfor har vi altid sagt, at vi vil ikke forbyde deltidsarbejde, men vi vil intet gøre for, at der skal blive mere af det.

Når det er sagt, vil jeg gerne sige til ministeren, at jeg lyttede med megen omhu til, hvad der blev sagt, hvad der blev læst op, hvad Bent Lui Nielsen havde sagt. Så ser jeg i lovforslaget, at lige præcis det punkt, der blev taget ud, og som skulle viftes om næsen på Socialdemokratiet for at få dem til at være med til et eller andet, så ministeren ikke skulle se i øjnene, at han havde et bombastisk – tror jeg, det hedder – flertal imod sig i denne sag, var det af forslagene, som giver den mindste besparelse, fordi det omhandler 2.000 mennesker. Ud af alt det, vi snakker om af arbejdsløshed, og arbejdsløsheden er uhyggelig stor, handler det punkt, som

ministeren forsøger at drage Socialdemokratiet ind i, om 2.000 mennesker, som får supplerende understøttelse. Det drejer sig om en besparelse på 115 mio. kr.

Jeg synes, det kunne være interessant lige at gøre det helt klart, så alle var klar over det, ikke mindst Fremskridtspartiet. Det kan have sin betydning, at de er klar over, at netop det punkt såmænd ikke koster mere.

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, det var tankevækkende, da ministeren sagde, at der er ikke én fra regeringspartierne, der har påstået eller sagt, at det var lønmodtagerne, der misbrugte systemerne. Kunne vi så ikke få bare en plausibel forklaring på, hvorfor det så er lønmodtagerne, der skal betale for arbejdsgivernes misbrug? Det er jo det, dette forslag går ud på, hr. minister. Det er baggrunden for, at vi ikke forstår ministerens forslag. Jeg har også læst Bent Lui Nielsens artikel. Jeg talte med ham dagen efter, og jeg sagde til ham: Du kan være helt sikker på, kammerat, at den artikel vil arbejdsministeren tage op på Folketingets talerstol, og han vil tage præcis dette afsnit i din artikel og læse op og så forklare: Selv Bent Lui Nielsen, der har forstand på sagerne, støtter mig.

Nu er det jo en skam, at den artikel ikke ligger ved alle medlemmernes pladser, men jeg skal sørge for, at den kommer rundt i Arbejdsmarkedsudvalget i hvert fald, for i denne artikel dokumenteres det netop, hvem det er, der misbruger systemet. Bent Lui Nielsen siger i artiklen: Så lad os tage fat på det. Det kan ikke bruges som et argument for at lade lønmodtagerne betale for arbejdsgivernes misbrug. Jeg fik ret i det, jeg sagde til Bent Lui Nielsen den 14. oktober.

Jeg synes, ministeren skulle tage Folketingets forhandlinger og se, hvad det var, jeg sagde. Jeg beskyldte ikke ministeren for at have begået forligsbrud. Jeg bad stille og roligt ministeren om lige at overveje de par punkter. Jeg synes ikke, det er noget, vi skal slås om, men jeg synes, ministeren skulle overveje de par punkter, og så må vi snakke om, hvordan de fungerer i forhold til de aftaler, vi har lavet. Det synes jeg vi skal have en grundig diskussion om.

Det er rart, at man lige pludselig, når hele korthuset er faldet sammen, gerne vil forhandle med Socialdemokraterne. Nu står vi i den situ-

[Kaj Poulsen]

ation, at vi har et korthus, der er faldet sammen. Hr. minister, jeg synes, det var uklogt at lægge det forslag frem her. Når jeg sagde, at der var besparelsesmuligheder på dette område, som parterne på arbejdsmarkedet har været enige i skulle gennemføres, kunne ministeren have fundet de forslag frem til en diskussion i Arbejdsmarkedsudvalget mellem partierne, der ligger i Bonnerup Nielsen-udvalget. Her ligger der masser af spændende forslag og nogle, som vi ikke bryder os særlig meget om, men som godt kan være nødvendige at gennemføre. Ministeren valgte altså noget andet og kommer nu, når korthuset er faldet sammen og beder: Vil du nu ikke godt? Jeg synes, at ministeren har været utrolig ubehændig i behandlingen af denne sag, og jeg tror, at det, der er sket i dag, er, at ministeren og regeringen får løn som forskyldt.

Glistrup (FP):

Ordsproget siger som bekendt, at tyv tror, hver mand stjæler, men det gælder altså åbenbart også for arbejdsministre, som det blev afsløret. Det er fuldstændig grundløse overfald på Fremskridtspartiet, som arbejdsministeren præsterede i sin surhed her i dag.

Forholdet er det, at denne dags arbejdsmarkedsbehandling starter som sædvanlig med, at arbejdsministeren har lavet et forlig med Socialdemokratiet om at smide nogle milliarder ud. Aldeles uden nogen som helst fornuft går han hånd i hånd med Socialdemokratiet. Han forklarer her fra talerstolen, hvordan han i telefonen har forhandlet med Socialistisk Folkeparti. Der er ingen, der nogen sinde ved, om det er det forslag, vi har her, eller nogle andre forslag, som arbejdsministeren har tænkt at tale med Fremskridtspartiet om. Sådan starter dagen, og dagen slutter efter alt at dømme med det næste forslag, vi skal behandle, hvor arbejdsministeren igen helt fjoget smider milliarder af skatteyderkroner ud til noget meningsløst bras, fordi han vil takkes Socialdemokratiet.

Så kommer han, fordi han i en enkelt situation endnu ikke har fået Socialdemokratiets accept til sine mærkelige ting, og skælder ud på Fremskridtspartiet for, at det skulle være aldeles godt, at vi slås for besparelser, at vi slås for skattenedsættelser som følge af besparelserne.

Det, ministeren har fundet på, er jo et rent og skært sorteperspil, hvor han siger: Nu sparer

jeg nogle hundrede millioner, og så kan milliarderne rulle i de kommunale forvaltninger, hvad enten det er socialforvaltninger eller andre steder. Der er ikke gnist af spareforslag i det, som ministeren kommer med her.

Så siger han, at når Fremskridtspartiet påviser, hvordan der kan spares over 40 mia. kr. på arbejdsmarkedsforhold af skatteyderkroner om året, nemlig ved gennemførelse af lovforslag nr. L 254 af 12. april 1988, at nu er det pludselig Fremskridtspartiet, der går hånd i hånd med hr. Kaj Poulsen. Jeg vil råde ministeren til i de ledige stunder, han forhåbentlig får mange af, til at læse, hvad hr. Kaj Poulsen har sagt om L 254 af 12. april 1988, som jo er en genfremsettelse af noget tidligere. Han vil så finde ud af, at det bestemt ikke er at gå hånd i hånd med Socialdemokraterne, når Fremskridtspartiet henviser til det forslag, der virkelig reelt kan spare penge, men gør det på en socialt anvarsbevidst måde, og hvor – bevares – arbejdsministeren bliver arbejdsløs; men alle andre arbejdsløse kommer dog i beskæftigelse, hvis man vel at mærke gennemførte det forslag.

Det gennearbejdede, sammenhængende forslag tillader arbejdsministeren sig at kalde for et goldt forslag, hvor han selv ikke engang har formået at føde den mindste mus med det, han har søgt at barsle med her, hvor han har villet gøre socialministeren til sorteper. Det er alene en squeezning inden for regeringen. Der er intet besparelsesforslag i det, ministeren her har fremlagt.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Kaj Poulsen spurgte, når vi nu var enige om, at det er lønmodtagerne og arbejdsgiverne, der sammen utilsigtet anvender systemet, hvorfor det så er lønmodtagerne, der skal betale. Det har en meget klar begrundelse. Det er lønmodtagerne, der får dagpengene, og det er de dagpenge, der ikke længere skal udbetales. Så simpelt er det.

Så siger hr. Kaj Poulsen som svar på spørgsmålet om andre spareforslag, at der er masser af spændende forslag i Bonnerup Nielsen-rapporten. Jeg må forstå det på den måde, at nogle af de forslag i Bonnerup Nielsen-rapporten, som jeg endnu ikke har anvendt – der er nemlig nogle af dem med her – vil hr. Kaj Poulsen og Socialdemokratiet støtte. Jeg vil selvfølgelig eftersøge, hvilke af de forslag, der står i Bonne-

[Arbejdsministeren]

rup Nielsen-rapporten, Socialdemokratiet vil støtte. For det er klart, at hvis det virkelig viser sig, at Fremskridtspartiet sammen med S og SF forhindrer besparelser på de her foreslåede områder, må vi finde nogle andre besparelsesforslag, for vi vil nemlig have de offentlige udgifter ned.

Så vil jeg gerne sige til hr. Glistrup, at lige som jeg i telefonen har orienteret SF, har jeg i telefonen orienteret Fremskridtspartiet. Det ved jeg da bedre end hr. Glistrup. Det er mig, der har talt med hr. Glistrups gruppeformand, hr. Dohrmann, to gange i forbindelse med forhandlingsforløbet: ved dets indledning og dets slutning. Jeg har orienteret hr. Dohrmann på akkurat samme måde, som jeg har orienteret fru Lilli Gyldenkilde fra SF, så SF og Fremskridtspartiet har fået samme grad af information i denne sag; det synes jeg lige skal slås fast.

Dér, hvor jeg sagde at hr. Glistrup går hånd i hånd med Socialdemokratiet og SF, er i afvisningen af vore spareforslag, og så tilføjede jeg omhyggeligt, at hr. Glistrup selv derimod kun fremsætter forslag, som ingen andre vil støtte. Hr. Glistrup bekræftede jo, at ej heller hr. Kaj Poulsen ville støtte hr. Glistrups forslag fra sidste samling, forrige samling eller samlingen før. Nej, hr. Glistrup vil ikke gennemføre reelle besparelser; det er den sørgelige kendsgerning i dansk politik.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal bare for god ordens skyld oplyse arbejdsministeren om, at forslaget ikke har været fremme så mange gange, fordi hr. Glistrup ikke har kunnet få flertal i Fremskridtspartiets gruppe for det. Det har han fået i år, og derfor kommer det nok i år.

Men når ministeren laver den tolkning, at lønmodtagerne og arbejdsgiverne misbruger systemet, må jeg gøre opmærksom på, at det ikke var det, argumentationen gik på. Det var ministerens egen argumentation. Ved at læse op af Bent Lui Nielsens artikel, som dokumenterer, at det er arbejdsgiverne, der misbruger systemet, samt to andre artikler, én af Margit Vognsen og en ekstra artikel, som alle siger, at det er arbejdsgiverne, der misbruger systemet, siger ministeren: Jamen så er det naturligt, at det er lønmodtagerne, der skal betale, for det er dem, der får pengene. Når de af arbejdsgiveren bli-

ver sendt hjem fuldstændig umotiveret for at misbruge arbejdsløshedssystemet, skal lønmodtageren betale. Den indre logik mangler.

Hvis disse områder skal reguleres, skal det være således, at systemet ikke kan misbruges af dem, der misbruger det, og ikke straffer dem, der bliver ramt af misbruget.

Det er i øvrigt ikke første gang, at vi har anbefalet den borgerlige regering at gennemføre de forslag, der findes i Bonnerup Nielsen-udvalgets betænkning. Vi har tidligere afvist den borgerlige regering, når den har plukket i denne betænkning. Når arbejdsmarkedets parter i Bonnerup Nielsen-udvalget er kommet frem til en helhed, hvori der både er noget, der er skidt, og noget, der er godt for begge parter, synes vi, det er en ufornuftig måde, den borgerlige regering har handlet på hidtil, nemlig bare at plukke det ud, man nu mener passer ens holdning bedst. Vi har også bedt den tidligere arbejdsminister gennemføre udvalgets forslag efter de hensigter, der har været med dem i udvalget. Hvis arbejdsministeren gjorde det – men det tvivler vi på at han vil – kunne der måske komme noget igennem.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg må lige gøre arbejdsministeren opmærksom på, at der skal 90 stemmer til for at få flertal i denne sal. Normalt får regeringen sine flertal sammen med sine socialdemokratiske brødre, som man indgår aftale med både om arbejdsmarkedsforholdene, finansloven, skatterne, Storebælt og alt muligt andet. Man indgår bare forlig med Socialdemokraterne og gider overhovedet ikke så meget som tale med Fremskridtspartiet, endsige forhandle med Fremskridtspartiet om noget som helst.

Når man så kommer for skade for en enkelt gangs skyld at fremsætte et forslag, som ikke umiddelbart har socialdemokratisk støtte, skriger og himler man op, fordi Fremskridtspartiet ikke automatisk støtter noget, som overhovedet ikke har været forelagt Fremskridtspartiet til nogen som helst forhandling, og så siger man, det er Fremskridtspartiets fejl, at regeringen ikke har et flertal. De kan da med samme ret sige, det er regeringens fejl, at Fremskridtspartiet ikke har flertal for sit lovforslag nr. L 254 af 12. april 1988. Det er da helt op til regeringen at stemme for det, hvis regeringen vil det, og der

[Glistrup]

er virkelige besparelser i det – det kan ministeren ikke bestride – hvorimod det er meget dubiose og tvivlsomme besparelser og i hvert fald menneskelige ulykker, der ligger i det foreliggende forslag, der kun kan opfattes som et resultat af en intern magtkamp inden for regeringen, hvor arbejdsministeren forsøger at trykke socialministeren. Det er det eneste, man kan se i dette forslag; der er jo ikke nogen reel besparelse i det.

Man kan ikke med den moralske forargelse, som ministeren opbyder, sige, at det er Fremskridtspartiets skyld, og at Fremskridtspartiet er umoralsk, fordi det ikke vil være gulvmåtte for regeringen, når den ikke er stærk nok til at komme op på de 90 mandater, samtidig med at regeringen hverken nogen sinde har villet realitetsforhandle noget med Fremskridtspartiet eller har villet gå ind på drøftelser af Fremskridtspartiets egne forslag, men bare har sagt nej til dem.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Kaj Poulsen mente ikke, der var nogen dokumentation vedrørende lønmodtagersiden i de citater, jeg har udvalgt. Det beklager jeg, og jeg skal udvide mit udvalg fra interviewet med Niels Fog, der i Børsens Nyhedsmagasin den 14. oktober blev spurgt:

»Hvad sker der, hvis arbejdsgiverne ikke vil underskrive en frigørelsesattest?«

Han svarer:

»Du har en mere glad medarbejder, du har færre problemer, hvis du skriver under, end hvis du lader være. Det er jo et godt tilbud for arbejdsgiveren at kunne få en deltidsmedarbejder, der kan hæve fuld løn og få sit hjem, sine børn og deres skolegang til at fungere. Den del af sagen er virkeligheden for mange kvinder på arbejdsmarkedet. Vi må indrømme, at det er dem, der hænger på hjemmets pligter. Og ud over, at du har en glad og veludhvilet medarbejder, har du også en medarbejder, som du ved fravær og spidsbelastninger kan trække mere på.«

Arbejdsgiveren har glæde af det, og medarbejderen har glæde af det. Derfor gør de det; derfor skal vi have ændret systemet.

Der næst skal jeg bare sige til hr. Glistrup, at det er fuldt sædvanlig parlamentarisk praksis, at forslag fremsættes til forhandling i Folketinget. Vi forhandler gerne med Fremskridtsparti-

et om dette forslag, ligesom vi gerne forhandler med Socialdemokratiet om det, hvis man er interesseret i at gå ind i en konstruktiv drøftelse af det. Dette er et af de spareforslag, som indgår i den besparelsesdiskussion, som Fremskridtspartiet er inviteret til hos finansministeren, så der bliver masser af chancer for at komme i forhandling om det, men det er da meget almindeligt, at vi fremsætter forslaget, inden vi påbegynder forhandlingen.

Til slut skal jeg bare sige, at jeg selvfølgelig er enig med socialministeren om dette forslag; det er grebet ud af luften, at der skulle være tale om en magtkamp i den sammenhæng. Vi er enige om dette forslag, ligesom socialministeren og jeg i øvrigt er enige – i den forbindelse kan jeg give et svar til hr. Bollmann, som jeg glemte, men som jeg gerne ville give – om, at arbejde med yderligere forslag til en forstærket indsats for at bringe bistanndsklienter ud på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiet takker arbejdsministeren for, at han nu vil føre konstruktive drøftelser med os. Det er Fremskridtspartiet altid rede til. Vi er rede til konstruktive drøftelser og har været det i de 15 år, hvor vi har siddet i Folketinget. Men vi har i hvert fald i de sidste seks år så at sige ikke kunnet komme til nogen konstruktive drøftelser med den regering, der har siddet de sidste seks år.

Men hvis arbejdsministerens seneste indlæg betyder, at han nu slår over, og at han nu gerne vil føre konstruktive drøftelser, må han bare være klar over, at der så skal føres konstruktive drøftelser ikke bare om hans forslag, men også om vores lovforslag nr. L 254 af 12. april 1988. Når man skal føre forhandlinger med hinanden, må man også lytte til, hvad den anden part siger. Det skal ikke være de ensidige diktaters politik, som man fra Henning Christophersentiden har ført fra den borgerlige regerings side over for Fremskridtspartiet, og hvor man bare har sagt: Nu skal I makke ret, og nu skal I – for at bruge statsministerens yndlingsudtryk – bare være på plads, som man siger til en hundehvalp.

Hvis arbejdsministeren virkelig vil bryde med seks års regeringspraksis og føre konstruktive drøftelser med Fremskridtspartiet, kom-

[Glistrup]

mer Fremskridtspartiet som altid med et konstruktivt opladt sind og vil lytte til, hvad arbejdsministeren har at sige, og gennem en argumentation nå frem til et kompromis. Men vi lader os ikke kommandere med og vil ikke, sådan som arbejdsministerens sergenttone tidligere på dagen pegede i retning af, bare lade os dirigere af ethvert mere eller mindre skørt påfund fra arbejdsministeren.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg kan godt forstå, at arbejdsministeren er lidt i panik. Jeg kan også klart gennemskue, hvad det er, der sker, men det betyder jo ikke, at dette her alligevel ikke bliver til noget. Det kan jeg have min frygt for, også når jeg tager i betragtning, hvad hr. Glistrup plejer at sige.

Når ministeren siger, at der er et udmærket samarbejde mellem Socialministeriet og Arbejdsministeriet, må jeg derfor spørge: Jamen er det nu så udmærket? Så vidt jeg har forstået, blev der nedsat et udvalg, som skulle arbejde med henblik på at skaffe kontanthjælpsmodtagere i arbejde, for det er den eneste måde, man kan få dem i gang igen.

Tidligere socialministre har holdt store taler om det, ikke mindst fru Mimi Jakobsen, som jeg håber ikke har glemt, hvad hun sagde dengang. Det kan stadig væk få betydning, hvis hun holder fast i det, så det håber jeg hun gør.

Men ifølge dette forslag skal der bruges yderligere 700 mio. kr. i kontanthjælp i 1991 og fremefter. Må vi ikke nok få at vide, hvor mange man kaster over fra dagpengesystemet til bistandssystemet for de 700 mio. kr. Det må man have beregnet, når man kan give et tal på 700 mio. kr., der skal bruges yderligere til kontanthjælp.

Jeg ved, at det drejer sig om mange mennesker, og når det er tilfældet, mener jeg virkelig ikke, at man afstemmer sin lovgivning på arbejdsmarkedsområdet med lovgivningen på socialområdet, hvor man har de gode viljer og gerne vil have folk i gang igen, for her laver man en lov, der sikrer, at der kommer flere end nogen sinde over på bistandssystemet.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg skal bare sige til fru Lilli Gyldenkilde, at der her netop ikke er tale om, at man vil kaste nogen over. De fleste af de penge, der er tale

om, er penge, som hænger sammen med adgangen til arbejdsmarkedet.

I dag er det f.eks. sådan, at ufaglærte, der har haft 26 ugers arbejde, men ikke har været medlem i et år, i tilfælde af arbejdsløshed kan få bistandshjælp. Når de kommer til måned 12 og 12 måneder er gået, går de pr. automatik fra bistandssystemet ind i dagpengesystemet. I fremtiden vil mennesker, der har arbejdet i 26 uger, pr. automatik komme fra bistandssystemet ind i dagpengesystemet, når der er gået 18 måneder. Der er altså ikke nogen, der bliver kastet over; tværtimod, det er ved indgangen, der er disse forskelle.

Jeg har ikke tallene med her i dag, men der ligger selvfølgelig beregninger bag, og jeg skal nok på udvalgs spørgsmål give de konkrete antalsforudsætninger for de forskellige elementer i forslaget.

Formanden:

Vi er ved at slutte denne førstebehandling.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det kan da ikke passe, at arbejdsministeren er så dårligt forberedt, at han kun vil give den forklaring, som blev givet her, og have, at vi skal tro på det.

Der er tale om en merudgift i kontanthjælpsudgifter på 700 mio. kr. Det må da betyde, at der skal bruges yderligere penge på kontanthjælp; ellers kan jeg ikke læse indenad, og det plejer jeg da at kunne. Derfor spørger jeg stadig væk: Hvor mange går der på 700 mio. kr.? Det må vi i det mindste have at vide.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg blev lidt rystet over, at ministeren åbenbart har et så dårligt kendskab til, hvad der udbetales i sociale ydelser, at han tror, man automatisk overgår til arbejdsmarkedssystemet, når man har været ude.

De sociale bidrag er beregnede på, at folk skal kunne leve godt og fornuftigt, men ikke beregnede på, at de skal kunne betale deres a-kassebidrag. Det vil sige, at vi ved den øvelse, ministeren laver her, risikerer, at folk på supplerende dagpenge bliver smidt ud af a-kassesystemet. De skal jo overleve, og hvis de har behov

[Kaj Poulsen]

for 8 timers løn, men nu kun kan få 4, må de altså enten være fuldtidsledige, eller også må de gå på bistandskontoret.

Folk, der får en karensgang, har også en manglende indtægt. Det kan være, at nogle af dem også må over i systemet. Regeringen har med sin egen politik ikke gjort det muligt for folk, der er på det sociale bistandssystem, automatisk, som ministeren sagde, at få dagpenge. Det er der ikke skabt mulighed for i bistandssystemet.

Formanden:

Arbejdsministeren slutter forhandlingen.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg bliver nødt til at gentage, at de 700 mio. kr. selvfølgelig bliver udbetalt i kontanthjælp; det er derfor, de står i lovforslaget. Størstedelen bliver udbetalt til mennesker, som er på vej ind på arbejdsmarkedet, og bliver udbetalt i den periode, der går, indtil de har haft de 26 ugers arbejde, og indtil de for de ufaglærtes vedkommende har været medlem i 18 måneder.

Det, jeg prøvede at sige, var, at der her netop typisk er tale om mennesker, der er på vej ind på arbejdsmarkedet, og de får bistandshjælp, indtil de er inde i dagpengesystemet.

Men jeg giver gerne i udvalget alle de taloplysninger, som ligger til grund, linje for linje i forslaget, og som forklarer, hvorfor det efter min mening er et socialt forsvarligt system.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 58:

Forslag til lov om ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 12/10 88).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lone Møller (S):

I Socialdemokratiet hilser vi alle forslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden velkommen. Ungdomsarbejdsløsheden er et problem blandt mange, som der gøres alt for lidt for at løse.

Den gruppe, som er omfattet af beskæftigelsesmuligheder for unge, er stærkt stigende. Ligeledes er det kendetegnende, at ledighedens varighed også er stigende. Det betyder konkret, at målgruppen for indsatsen er udvidet, hvilket i naturlig konsekvens må indebære, at midlerne, både de statslige og de kommunale, til iværksættelse af aktiviteter selvfølgelig også bør forøges.

Det, der er behov for, er en virkelig aktiv koordinerende indsats fra regeringens side. Socialdemokratiet har gentagne gange peget på behovet for en regulering af det minimumsbeløb, som kommuner og amter afsætter.

De forslag, vi behandler i dag, indeholder fire elementer: Beskæftigelsesprojekter kan nu gennemføres på deltid, igangsættelse af projekter inden 3 måneders ledighed, kommuner og amter skal nu kunne henvise selvstændigt til projekter uden om arbejdsformidlingen, og der skal knyttes praktiktilbud til beskæftigelsesprojekter. Der er efter min opfattelse ikke meget i disse forslag til ændringer og ej heller i arbejdsministerens bemærkninger til lovforslaget, der tyder på en forstærket indsats for at løse ungdomsarbejdsløshedsproblemet.

Vi skal dog i Socialdemokratiet hilse velkommen, at der indføres mulighed for at iværksætte beskæftigelsesprojekter for unge, som ikke har tre måneders ledighed. Det vil altid være rigtigt at sætte ind på et så tidligt tidspunkt som muligt.

Jeg er dog særdeles skeptisk over for deltidsbegrebet i beskæftigelsesprojekter. Det fremgår ikke klart af lovforslaget, om deltidsbegrebet hænger sammen med et uddannelsesforløb. Det vil sige, at man f.eks. den halve dag er i praktik og bruger den anden halve dag til uddannelse. Hvis det er tilfældet, vil vi selvfølgelig